

PRÍLOHA 6. SPRIEVODCA ŠTÁTNOU POMOCOU A POMOC DE MINIMIS

SPÔSOBY IDENTIFIKÁCIE POMOCI V AKTIVITÁCH PROJEKTOV
INTERREG A PRAVIDLÁ JEJ POSKYTOVANIA

Máj 2022

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Dokument je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Kohézneho fondu

OBSAH

ÚVOD	4
I. ČASŤ. ČO JE TO ŠTÁTNA POMOC?	4
1.1. Na koho sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci?.....	5
Podnik	5
Hospodárska činnosť.....	6
1.2. Podmienky štátnej pomoci	8
Definícia štátnej pomoci	8
Verejné finančné prostriedky.....	8
Hospodárska výhoda	9
Selektivita	10
Vplyv na hospodársku súťaž a obchod	11
1.3. Priama a nepriama pomoc	12
II. ČASŤ MOŽNOSTI VYLÚČENIA ŠTÁTNEJ POMOCI V PROJEKTE	15
III. ČASŤ POMOC DE MINIMIS.....	17
3.1. Rozsah uplatňovania pomoci de minimis.....	17
3.2. Oprávnenosť výdavkov v rámci pomoci de minimis	18
3.3. Limit pomoci de minimis	19
3.4. Jediný podnik.....	20
3.5. Kumulácia pomoci de minimis	21
3.6. Povinnosti prijímateľa pomoci de minimis	21
3.7. Povinnosti subjektu, ktorý poskytuje pomoc de minimis	22
IV. ČASŤ ŠTÁTNA POMOC V PROGRAMOCH INTERREG.....	24
4.1. Pomoc na základe čl. 20 GBER.....	25
Rozsah uplatňovania	25
Oprávnené výdavky.....	25
Intenzita pomoci	25
4.2. Pomoc na základe čl. 20a GBER	26
Rozsah uplatňovania	26

Oprávnené výdavky.....	26
Intenzita pomoci	26
4.3. Pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva.....	26
Rozsah uplatňovania	26
Oprávnené výdavky.....	27
Intenzita pomoci	28
4.4. Pomoc na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry.....	30
Rozsah uplatňovania	30
Stimulačný účinok	30
Oprávnené výdavky.....	31
Intenzita pomoci	31
Dodatočné podmienky.....	32
4.5. Investičná pomoc na miestne infraštruktúry	32
Rozsah uplatňovania	32
Stimulačný účinok	33
Oprávnené výdavky.....	33
Intenzita pomoci	33
Dodatočné podmienky.....	33
4.6. Kumulácia štátnej pomoci	34
4.7. Monitorovanie štátnej pomoci	34
4.8. Povinnosti prijímateľa štátnej pomoci	35
4.9. Povinnosti subjektu, ktorý poskytuje štátnu pomoc	35
4.10. Nezrovnalosti týkajúce sa štátnej pomoci	37
Neoprávnená pomoc.....	37
Pomoc poskytovaná v rozpore s určením.....	38

ÚVOD

Štátna pomoc môže narušiť spravodlivú a účinnú hospodársku súťaž medzi hospodárskymi subjektmi v členských štátoch a nepriaznivo ovplyvniť rozvoj ich ekonomík. [Zmluva o fungovaní Európskej únie \(ďalej len: ZFEÚ\)](#) zaviedla ustanovenia, ktoré Európskej komisii udeľujú právomoc v oblasti skúmania prípustnosti štátnej pomoci a jej monitorovania v rámci Európskej únie. Kľúčovým cieľom týchto právnych predpisov je zabezpečiť rovnaké podmienky pre hospodárske subjekty podnikajúce v celom Európskom hospodárskom priestore.

Zložitosť problematiky týkajúcej sa štátnej pomoci a potreba transparentných informácií o tejto téme zo strany subjektov poskytujúcich pomoc a uchádzajúcich sa o podporu nás podnietili k vypracovaniu tejto publikácie. Jej cieľom je:

- predstaviť pravidlá pre identifikáciu štátnej pomoci v súvislosti s projektmi Interreg,
- systematizovať poznatky v danej oblasti,
- poukázať na praktické uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci alebo pomoci de minimis v projektoch Interreg.

Príručka sa týka pravidiel poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis v rámci nasledujúcich programov Európskej územnej spolupráce (Interreg) na roky 2021-2027:

- Program spolupráce Interreg Poľsko-Slovensko 2021-2027,
- Program spolupráce Interreg Poľsko-Sasko 2021-2027,
- Program spolupráce Interreg Poľsko-Dánsko-Nemecko-Litva-Švédsko (južné Pobaltie) 2021-2027,
- Program spolupráce Interreg NEXT Poľsko-Ukrajina 2021-2027.

Príručka sa zaoberá nasledujúcimi témami:

- identifikácia podniku/hospodárskej činnosti v projekte,
- podmienky štátnej pomoci,
- priama a nepriama pomoc,
- možnosť vylúčiť pomoc v projekte,
- uplatňovanie pomoci de minimis,
- pravidlá poskytovania štátnej pomoci, ktorá je určená na uplatňovanie v rámci programov Interreg,
- povinnosti subjektu poskytujúceho pomoc a prijímateľa pomoci.

I. ČASŤ. ČO JE TO ŠTÁTNÁ POMOC?

Pojem štátnej pomoci je objektívny právny pojem, ktorý je priamo definovaný v ZFEÚ. V článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa štátna pomoc definuje ako: **pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že**

zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

V tejto kapitole budú vysvetlené rôzne prvky pojmu štátna pomoc:

- existencia podniku,
- podmienky štátnej pomoci,
- existencia pomoci na rôznych úrovniach (priama a nepriama pomoc).

1.1. Na koho sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci?

Podľa ZFEÚ sa pravidlá štátnej pomoci uplatňujú len vtedy, ak je prijímateľ štátnej podpory „podnikom“ (prostredníctvom štátnej podpory podnik získava výhodu oproti svojim konkurentom).

Čo robiť, aby ste odpovedali na otázku: Uplatňujú sa na projekt pravidlá štátnej pomoci?

V prvom rade je potrebné odpovedať na otázku:

Spĺňam ako podporovaný subjekt definíciu podniku podľa EÚ?

Podnik

Za podnik sa považuje subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho organizačnú a právnu formu alebo zdroje financovania.

V súvislosti s tým, **podnikom**, a teda potenciálnym prijímateľom štátnej pomoci, **môže byť**:

- fyzická osoba vykonávajúca podnikateľskú činnosť,
- obchodná spoločnosť,
- osobná obchodná spoločnosť.

Definícia podnikateľa bude splnená bez ohľadu na to, či subjekt vykonáva svoju činnosť za účelom dosiahnutia zisku alebo nie. Kľúčové je podnikanie. Potenciálnym podnikom tak môže byť neziskový subjekt alebo subjekt, ktorý používa svoj zisk na štatutárne činnosti, a zároveň nadácia alebo združenie. Rovnaká zásada sa vzťahuje na subjekt, ktorý je formálne súčasťou verejnej správy, ak tento subjekt vykonáva hospodársku činnosť.

Aby sme to zhrnuli: pojem „podnik“ v práve EÚ vykladajú európske súdy široko. Z toho vyplývajú tri základné pravidlá:

- právne postavenie subjektu podľa vnútroštátneho práva nie je rozhodujúce,
- uplatniteľnosť pravidiel štátnej pomoci sa neodvíja od toho, či je subjekt zriadený s cieľom dosahovať zisk,

- klasifikácia subjektu ako podniku sa vždy vzťahuje na konkrétnu činnosť. Subjekt, ktorý súčasne vykonáva hospodársku aj nehospodársku činnosť, by sa mal považovať za podnik len v súvislosti s hospodárskou činnosťou.

Pojem „podnik“ používaný v ďalšej časti príručky bude preto odkazovať na širokú definíciu vyplývajúcu z judikatúry európskych súdov.

Hospodárska činnosť

Kľúčovou črtou definície podniku je preto vykonávanie podnikateľskej činnosti. Podľa ustálenej judikatúry Spoločenstva je definovaná ako „ponúkanie tovaru a služieb na danom trhu“.

Príklad 1

Partnerstvo (v zložení: jednotky územnej samosprávy, inštitúcia kultúry a združenia) predkladá návrh na revitalizáciu objektov po ťažbe a ich sprístupnenie verejnosti ako Priemyselné kultúrne centrum. Okrem toho projekt počíta s využitím vzniknutej infraštruktúry na organizovanie sympózií, predstavení, koncertov a výstav.

Sprístupnenie historickej budovy verejnosti za poplatok, ako aj organizovanie výstav, koncertov, predstavení alebo sympózií možno považovať za hospodársku činnosť.

To, či pre určité služby existuje trh, môže závisieť od toho, ako sú tieto služby v príslušnom členskom štáte organizované. To sa môže v jednotlivých členských štátoch líšiť. Okrem toho sa definícia služieb poskytovaných na trhu v priebehu času mení. To, čo dnes nie je hospodárskou činnosťou na trhu, sa ňou môže stať v budúcnosti, a naopak. Preto nie je možné vytvoriť úplný katalóg činností, o ktorých možno povedať, že sú hospodárskou činnosťou.

Činnosti, ktoré sú zvyčajne vo výlučnej právomoci verejnej moci a vykonáva ich štát, nepredstavujú hospodárske činnosti. Výnimka bude existovať, ak sa členský štát rozhodne zaviesť trhové mechanizmy. Medzi takéto úlohy patria okrem iného: činnosť armády a polície, bezpečnosť a kontrola leteckej alebo námornej dopravy, činnosť orgánov verejnej moci pri rozvoji a obnove verejných pozemkov.

Príklad 2

Jedným z prvkov projektu cestovného ruchu je úloha realizovaná miestnou samosprávou, týkajúca sa vyznačenia a označenia cyklistických trás. Tieto trasy budú pre verejnosť prístupné bezplatne a budú vybudované na pozemkoch vo vlastníctve verejných orgánov.

Tento druh činnosti nie je hospodárskou činnosťou a nepodlieha pravidlám štátnej pomoci.

Európska komisia a európske súdy uznávajú, že za nehospodárske činnosti je možné považovať viaceré činnosti, ako napr.:

- **vzdelávanie**

Verejné vzdelávanie v rámci národného vzdelávacieho systému, ktoré je financované a kontrolované štátom, možno považovať za ne hospodársku činnosť. Aby sa z projektu vylúčila hospodárska činnosť, jeho aktivity by mali byť súčasťou vzdelávacieho systému, t. j. mali by sa riadiť učebnými osnovami stanovenými príslušným členským štátom a týkať sa činnosti, ktorá je financovaná najmä z verejných zdrojov.

Príklad 3

V rámci projektu partner, ktorý riadi univerzitu, investuje do výstavby nového skleníka. Budú v nej prebiehať výlučne botanické kurzy so študentmi denného štúdia.

Takýto charakter využívania infraštruktúry nepredstavuje hospodársku činnosť.

- **kultúra a zachovanie kultúrneho dedičstva**

Európska komisia zastáva názor, že verejné financovanie činností v oblasti kultúry alebo zachovania kultúrneho dedičstva má ne hospodársky charakter, ak sú výsledky týchto činností dostupné širokej verejnosti bezplatne a plnia výlučne sociálny a kultúrny účel. Ne hospodársky charakter kultúrnej inštitúcie potvrdzuje aj skutočnosť, že je financovaná najmä z verejných prostriedkov a poplatky, ktoré platia návštevníci, pokrývajú len zlomok skutočných nákladov.

Príklad 4

V rámci projektu vznikne nová multimediálna výstava v etnografickom múzeu. Školské skupiny navštívia múzeum bezplatne. Na druhej strane, poplatky od návštevníkov sa budú vyberať len od individuálnych turistov a pokryjú približne 15 % nákladov na údržbu objektu. Zvyšok prevádzkových nákladov bude hrađený z verejných zdrojov.

Takýto charakter využívania infraštruktúry nepredstavuje pre múzeum podnikateľskú činnosť.

Hospodárska činnosť v kultúrnom sektore sa často identifikuje podľa toho, či je daná jednotka financovaná predovšetkým z poplatkov návštevníkov alebo používateľov alebo iným komerčným spôsobom (napr. komerčné výstavy, kiná, komerčné hudobné predstavenia a festivaly, umelecké školy financované predovšetkým zo školného).

Príklad 5

Jedným z prvkov projektu je investícia do modernizácie budovy bábkového divadla. Okrem organizovania platených predstavení divadlo doteraz prenajímalo priestory na komerčné konferencie a školenia a zarábalo na poskytovaní reklamného priestoru. Viac ako 60 % prevádzkových nákladov divadla pokrývajú vplyvy z trhu.

Takýto charakter využívania infraštruktúry svedčí o podnikaní a o tom, že divadlo spĺňa definíciu podnikania.

Aby sme to zhrnuli: na vylúčenie uplatňovania pravidiel štátnej pomoci v projekte v sektore kultúry je potrebné preukázať, že celá projektová činnosť sa týka výlučne nehospodárskych činností.

POZNÁMKA: Výstavba verejne prístupnej infraštruktúry financovanej z verejných zdrojov, ako sú verejné cesty, mosty, cyklotrasy, náučné chodníky, nie je hospodárskou činnosťou. Ak cieľom projektu budú aktivity, ktoré súvisia s verejne prístupnou verejnou infraštruktúrou a nie sú spojené s ponukou služieb na trhu, nedochádza k hospodárskej činnosti.

Príklad 6

Jednotky územnej samosprávy a turistické organizácie z 2 cezhraničných regiónov plánujú v rámci projektu vybudovať Turistický chodník. Cieľom projektu bude vyznačiť turistický chodník spájajúci historické pamiatky (hrady, sakrálné stavby, obranné stavby atď.).

Na chodníku bude vybudovaná základná bezplatná turistická infraštruktúra, t. j. toalety, informačné tabule, dopravné značenie, lavičky a odpadkové koše.

Subjekty pôsobiace v partnerstve môžu potenciálne vykonávať platenú činnosť (najmä turistické organizácie). Z predpokladov projektu vyplýva, že plánované výdavky nebudú slúžiť na vykonávanie podnikateľskej činnosti, ale len na označenie a vytýčenie turistického chodníka. Preto, aj keď dotknuté organizácie cestovného ruchu v projekte vykonávajú inú hospodársku činnosť, treba mať za to, že predmet projektu sa nebude využívať na hospodársku činnosť.

1.2. Podmienky štátnej pomoci

Definícia štátnej pomoci

V súlade s článkom 107 ods. 1 ZFEÚ o fungovaní Európskej únie:

pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

Z článku 107 ZFEÚ vyplývajú základné podmienky štátnej pomoci, na základe ktorých sa skúma, či ide o existenciu štátnej pomoci:

Verejné finančné prostriedky

Podpora **je poskytovaná štátom alebo zo štátnych zdrojov.**

Za verejné finančné prostriedky sa môžu uznať prostriedky poskytované:

- ústrednou správou,
- samosprávou,
- fondmi, nadáciami, združeniami a inými typmi verejných inštitúcií spravovaných členským štátom na ústrednej, regionálnej alebo miestnej úrovni možno považovať za verejné prostriedky. Verejnými finančnými prostriedkami budú v tomto prípade prostriedky z rozpočtov týchto subjektov a prostriedky získané z fondov EÚ.

V prípade inštitúcií, ktoré disponujú verejnými finančnými prostriedkami, t. j. ak verejný orgán poverí súkromný alebo verejný subjekt riadením opatrením, ktoré prináša zisk, je potrebné preukázať, že podpora poskytnutá týmito inštitúciami je pripísateľná štátu. To znamená, že činnosť štátu mala významný vplyv na rozhodnutia prijaté subjektom, ktorý disponuje verejnými finančnými prostriedkami. Stáva sa tak napríklad vtedy, keď činnosti subjektu musia byť vykonávané s ohľadom na požiadavky orgánov, musia zohľadňovať usmernenia vydané verejnými orgánmi alebo sa týkajú činností v sektore regulovanom štátom.

Verejné finančné prostriedky sú definované veľmi široko. Medzi formami pomoci môžeme rozlíšiť napríklad:

- granty,
- poskytovanie tovaru alebo služieb štátom za zvýhodnené ceny,
- bezplatné sprístupňovanie verejnej infraštruktúry (napr. pre podniky, ktoré sa chcú zúčastniť na veľtrhu),
- školiace služby, poradenské, študijné pobyty zamerané na podniky a financované z verejných finančných prostriedkov.

Akákoľvek činnosť štátu, ktorá prináša podniku hospodárske výhody, môže spĺňať kritériá verejných finančných prostriedkov v zmysle ZFEÚ.

Finančné prostriedky získané prostredníctvom programov Interreg sú kategorizované ako verejné prostriedky.

Hospodárska výhoda

Výhoda v zmysle čl. 107 ods. 1 ZFEÚ znamená:

akúkoľvek hospodársku výhodu, ktorú by príslušná spoločnosť nemohla získať za normálnych trhových podmienok, t. j. bez zásahu štátu.

Hospodárska výhoda môže mať charakter:

- priamy (napr. grant, zvýhodnená pôžička, refundácia atď.),
- nepriamy (napr. služby poskytované pod trhovou cenou týchto služieb).

Môže sa týkať:

- hlavného prijímateľa alebo partnera projektu,
- tretích strán, ktoré sú účastníkmi projektu.

Príklad 7

V rámci projektu Interreg sa plánuje zorganizovať študijná návšteva kultúrnych a turistických podnikov u zahraničných partnerov. Cieľom projektu bude okrem iného získať zručnosti na vytvorenie spoločnej turistickej ponuky, integrovaných rezervačných systémov alebo účinných marketingových aktivít.

Na študijnej návšteve sa zúčastnia podniky. Výsledkom študijnej návštevy bude zvýšenie obchodných kompetencií zúčastnených podnikov. Tieto podniky tak získajú nepriamu hospodársku výhodu vo výsledku realizácie projektu vo forme bezplatného využívania služieb ponúkaných partnerom projektu.

K **nepriamej výhode** dochádza, ak je projekt navrhnutý tak, že sekundárne vplyvy možno zamerať na identifikovateľné podniky alebo skupiny podnikov. Podpora môže tiež predstavovať priamu výhodu pre podnik, ktorý je prijímateľom projektu, ako aj nepriamu výhodu pre iné podniky, napríklad fungujúce na ďalších úrovniach hospodárskej činnosti.

Príklad 8

V rámci projektu sa má vytvoriť online platforma na propagáciu turistických atrakcií regiónu. Jej majiteľom bude partner projektu. Na platforme budú zverejnené informácie o podnikoch cestovného ruchu a kultúry, ktoré boli počas projektu úspešne auditované a certifikované ako „Regionálny produkt“. Platforma bude propagovaná na národnej a medzinárodnej úrovni. Pre podniky v nej uvedené to bude predstavovať bezplatnú reklamu. Zároveň partner projektu ako držiteľ značky „Regionálny produkt“ plánuje certifikovať ďalšie podniky za úhradu.

Keďže platforma bola vytvorená z finančných prostriedkov projektu, jej bezplatné používanie podnikmi zapojenými do projektu – tretími stranami – bude pre ne predstavovať hospodársku výhodu (bezplatnú reklamu), a preto môže predstavovať štátnu pomoc. Hospodárska výhoda pre tretie strany je nepriamou výhodou.

Zároveň plánované využitie platformy na hospodársku činnosť partnerom projektu (udelenie certifikátu „Regionálny produkt“ za poplatok) bude mať za následok existenciu štátnej pomoci pre partnera projektu. Hospodárska výhoda pre partnera projektu je priamou výhodou.

Selektivita

Podľa čl. 107 odsek 1 ZFEÚ:

pomoc musí zvýhodňovať „určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru“.

Preto nie všetky prostriedky, ktoré zvýhodňujú hospodárske subjekty, spadajú pod pojem pomoc. To sa týka len tých prostriedkov, ktoré selektívne zvýhodňujú určité podniky alebo kategórie podnikov, alebo určité sektory hospodárstva.

V prípade podpory v rámci programov Interreg má selektivita viacrozmerový charakter:

- subjektová selektivita - stanovenie v obsahu programov Interreg uzavretého katalógu prijímateľov podpory,
- predmetová selektivita - ustanovenie v obsahu programov Interreg uzavretého katalógu typov projektov, ktoré majú byť podporené,
- geografická selektivita - výhrada, že podpora sa vzťahuje len na časť územia členských štátov, t. j. na oblasť podpory programu Interreg,
- selektivita, ktorá vyplýva z diskrečnej právomoci - systém financovania projektov v programoch Interreg je založený na hodnotení predložených návrhov. Poskytnutie podpory teda podlieha individuálnemu posúdeniu každého projektu, takže nie každý žiadateľ, ktorý spĺňa kritériá programu, dostane podporu.

Vplyv na hospodársku súťaž a obchod

Podľa čl. 107 odsek 1 ZFEÚ:

štátna pomoc musí „narušovať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže“ (VPLYV NA HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ).

Takmer každá podpora selektívneho charakteru má potenciál narušiť hospodársku súťaž. Rozsah narušenia alebo rizika narušenia hospodárskej súťaže bude závisieť od veľkosti prijímateľa pomoci, najmä od jeho podielu na trhu. Definícia štátnej pomoci zároveň nevyžaduje, aby narušenie hospodárskej súťaže alebo vplyv na obchod boli významné alebo podstatné.

Príklad 9

Jednou z aktivít projektu je organizovanie jarmoku miestnych výrobkov. Partner projektu plánuje bezplatne prenajať výstavné stánky miestnym výrobcam džúsov a ovocných zaváranín.

Schopnosť miestneho výrobcu ponúkať svoje výrobky bezplatne mu poskytne konkurenčnú výhodu oproti iným podnikom, ktoré vyrábajú rovnaký sortiment výrobkov a konkurujú si na rovnakom trhu. V tomto prípade teda môže dôjsť k narušeniu hospodárskej súťaže.

Podpora predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ, ak:

„ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“ (VPLYV NA OBCHOD).

S väčšinou výrobkov alebo služieb je predmetom obchodu medzi členskými štátmi. Preto môže podpora takmer akejkolvek hospodárskej činnosti spôsobiť narušenie obchodu v rámci EÚ, aj keď podporovaný podnik priamo nevyváža a nie je priamo zapojený do cezhraničného obchodu.

Európska komisia sa domnieva, že podpora má výlučne miestny vplyv, a preto **nemá vplyv na obchod** medzi členskými štátmi, **ak sú kumulatívne splnené tieto podmienky**:

- pomoc nevedie k prilákaniu dopytu alebo investícií do regiónu a nevytvára prekážky pre zakladanie podnikov subjektmi z iných členských štátov,
- tovar vytváraný prijímateľom a služby, ktoré prijímateľ poskytuje, majú miestny charakter alebo sú zaujímavé len pre určitú zemepisnú oblasť,
- vplyv na trhy a spotrebiteľov v susedných členských štátoch je prinajlepšom marginálny.

Dôležité je, že Európska komisia zdôrazňuje, že pri posudzovaní uvedených podmienok sa musia zohľadniť podmienky programu. Medzi predpoklady programov Interreg patria:

- rozvoj cezhraničnej spolupráce (napr. rozvoj spoločných marketingových stratégií, spoločných kultúrnych alebo turistických trás, spoločných kultúrnych alebo turistických produktov),
- cieľové skupiny, okrem iného návštevníci oblasti programu a turisti.

Je preto pravdepodobné, že projekty realizované v rámci programov Interreg ovplyvnia trhy a spotrebiteľov v cezhraničnej oblasti a môžu pritiahnúť dopyt po službách zo susedných členských štátov. V dôsledku toho nie je možné v týchto prípadoch vylúčiť vplyv na obchod v rámci Spoločenstva. Možné výnimky z tohto pravidla sú opísané v časti II tejto príručky.

Zhrnutie: štátna pomoc je prítomná len vtedy, ak sa podpora poskytuje v súvislosti s hospodárskou činnosťou a sú splnené **celkovo** 4 podmienky:

- verejné finančné prostriedky,
- hospodárska výhoda,
- selektivita,
- vplyv na hospodársku súťaž a obchod.

V prípade projektov realizovaných v rámci programov Interreg budú splnené podmienky verejných finančných prostriedkov, selektivity a vplyvu na hospodársku súťaž a obchod. Podmienka hospodárskej výhody v konkrétnych projektoch sa nemusí vzťahovať na prijímateľa projektu, ale na tretiu stranu (napr. podnik, ktorý sa zúčastňuje na projekte). Potom máme do činenia s nepriamou pomocou (podrobnejšie opísanou v nasledujúcej kapitole).

1.3. Priama a nepriama pomoc

V projektoch realizovaných v rámci programov Interreg môže sa vyskytnúť:

- priama pomoc, identifikáciou výskytu hospodárskej výhody na úrovni prijímateľa (prvá úroveň podpory),

- nepriama pomoc, identifikáciou výskytu hospodárskej výhody na úrovni účastníkov projektu (druhá úroveň podpory).

Priama pomoc (prvostupňová pomoc) znamená pomoc poskytovanú v rámci programov Interreg priamo Riadiacim orgánom. V tomto prípade môže byť prijímateľom tak hlavný prijímateľ, ako aj partneri projektu. Štátna pomoc sa identifikuje vo vzťahu ku konkrétnym projektovým aktivitám a bude pripísaná subjektu zodpovednému za realizáciu týchto aktivít.

Príklad 10

V rámci projektu na vytvorenie Folklórneho centra plánuje partner projektu (kultúrna inštitúcia) zmodernizovať budovu, ktorú vlastní. V budove sa realizujú kultúrne aktivity vrátane aktivít, ktoré podporujú systém vzdelávania a výchovy a šíria kultúrne poznatky a informácie. Hlavný príjemca zároveň využíva objekt na komerčný prenájom priestorov, zariadení a na maloobchodné a stravovacie činnosti.

Keďže zariadenie, ktoré sa v rámci projektu modernizuje, sa využíva na podnikateľskú činnosť, na projektového partnera sa budú vzťahovať pravidlá štátnej pomoci, pokiaľ ide o výdavky súvisiace s modernizáciou zariadenia.

Nepriama štátna pomoc (alebo štátna pomoc druhého stupňa) vzniká vtedy, keď konečným prijímateľom podpory z prostriedkov programu nie je hlavný prijímateľ (partner projektu), ale tretia strana, ktorá vykonáva hospodársku činnosť. Hlavný prijímateľ (partner projektu) je potom subjektom, ktorý poskytuje pomoc, a jej konečným prijímateľom je tretia strana. Treťou stranou môže byť napríklad účastník projektu.

Príklad 11

V rámci projektu vedie hlavný partner sériu bezplatných školení/workshopov pre podniky v zmysle práva hospodárskej súťaže EÚ. Témou školení budú znalosti v oblasti realizácie projektov, ktoré sa týkajú zvyšovania energetickej efektívnosti podnikov.

Získané účastníkmi vedomosti môžu byť použité v rámci ich podnikateľskej činnosti. Podniky, ktoré sa zúčastňujú na školeniach/workshopoch, získavajú výhody. Ak sú teda splnené všetky podmienky existencie štátnej pomoci, tieto spoločnosti sa stanú nepriamymi prijímateľmi pomoci.

Analogicky nepriama pomoc vznikne, keď sa tretím stranám bezplatne poskytnú stánky na veľtrhoch/výstavách/festivaloch organizovaných v rámci projektu.

Treťou stranou ako prijímateľom pomoci môže byť aj subjekt, ktorého činnosť je ovplyvnená výsledkami projektu.

Príklad 12

V rámci projektu Interreg plánujú organizácie cestovného ruchu vytvoriť interaktívnu mapu turistických a kultúrnych atrakcií v pohraničí. Vytvorí sa webový portál, ktorý bude obsahovať návrhy tematických výletov v závislosti od typu atrakcií preferovaných používateľom internetu (pamiatky, cyklotrasy, kanoistické trasy, centrá aktivít atď.) a dĺžky plánovaného pobytu (jednodňové, víkendové alebo týždňové výlety).

Zverejňovanie informácií o jednotlivých objektoch na webovom portáli bude bezplatné. Uvádzajú sa tu kontaktné údaje s odkazmi na webové stránky jednotlivých majiteľov objektov. S cieľom zaručiť vysokú kvalitu služieb vo vytvorenom produkte cestovného ruchu plánujú partneri projektu zverejňovať na webovom portáli len informácie o subjektoch, ktorí boli predtým kladne autorizovaní.

V tomto prípade budú prijímateľmi nepriamej pomoci tí, ktorých údaje budú na portáli zverejnené bezplatne. Z informácií vyplýva, že databáza bude obsahovať informácie o vybraných subjektoch. Propagácia portálu zvýši záujem o činnosť vybraných subjektov. Okrem toho sa vytvoria odporúčané programy tematických výletov, čo bude predstavovať ďalšiu výhodu pre subjekty uvedené v takýchto programoch výletov. To sa bude týkať aj majiteľov atrakcií, ktorých popis bude v budúcnosti na portáli uvedený podľa rovnakých zásad. Určené subjekty tak budú mať výhodu bezplatnej reklamy, t. j. získajú hospodársku výhodu.

Príklad 13

V rámci projektu Interreg jednotka územnej samosprávy revitalizuje bývalý riečny prístav tým, že na tomto mieste vybuduje marínu. Po dokončení projektu bude marína prenajatá súkromnému podniku. Zároveň v tesnej blízkosti maríny prevádzkuje iný podnik turistický podnik (hotel a reštaurácia).

V prípade súkromného subjektu, ktorý bude marínu spravovať, môže ísť o nepriamu štátnu pomoc, ak poplatok za prenájom nebude stanovený na úrovni trhovej sadzby. Ak by bol subjekt vybraný na základe otvoreného, transparentného a nediskriminačného výberového konania, nájomné by sa mohlo považovať za trhové a nepriama pomoc by neexistovala.

Pokiaľ ide o druhý podnik, ktorý prevádzkuje hotel a stravovacie služby v blízkosti maríny, nepriama pomoc neexistuje. Podľa stanoviska Európskej komisie je totiž potrebné rozlišovať medzi nepriamymi výhodami získanými v dôsledku projektu a bežnými sekundárnymi hospodárskymi účinkami, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou takmer všetkých prostriedkov štátnej pomoci (napr. prostredníctvom zvýšenia počtu zákazníkov v hoteli). Rovnaké výhody, vyplývajúce z nárastu počtu turistov v danom mieste, by mohli totiž získať aj iné podniky pôsobiace v tejto oblasti (napr. majitelia obchodov, organizátori kultúrnych podujatí atď.).

Vo fáze posudzovania žiadosti o príspevok sa často dá zistiť len pravdepodobnosť existencie nepriamej pomoci. Základom je analýza:

- povahy a rozsahu plánovaných aktivít (napr. organizácia školení, veľtrhov, výletov),
- okruhu zainteresovaných strán, ktoré môžu mať výhody z aktivít projektu.

Preto konečné posúdenie toho, či v prípade danej aktivity existuje pomoc, vykonáva hlavný prijímateľ alebo partner projektu, ktorý pomoc poskytuje. Potom je on zodpovedný za jej správne poskytnutie.

II. ČASŤ MOŽNOSTI VYLÚČENIA ŠTÁTNEJ POMOCI V PROJEKTE

To, že nie je potrebné uplatňovať pravidlá štátnej pomoci, môže byť v prvom rade spôsobené neehospodárskou povahou projektu (pozri zhrnutie na strane 16). Možno rozlíšiť tri základné prípady **na prvej úrovni podpory – priama pomoc**, kedy táto situácia nastane:

- aktivity projektu (napr. modernizácia zariadenia, jeho vybavenie) súvisiace so vzdelávacou činnosťou v rámci národného vzdelávacieho systému. Národný vzdelávací systém sa vzťahuje len na vzdelávanie, v ktorom učebné osnovy určujú verejné orgány a spravidla sa na tieto činnosti poskytujú verejné finančné prostriedky,
- aktivity projektu sa týkajú kultúrnych inštitúcií (knižníc, múzeí, divadiel, galérií atď.), ktoré vykonávajú svoju činnosť bezplatne alebo sú prevažne podporované z verejných finančných prostriedkov (kde poplatky za využívanie kultúrnej ponuky pokrývajú len zlomok skutočných nákladov),
- aktivity projektu sa týkajú verejnej infraštruktúry, ktorá sa nepoužíva na ponuku tovarov alebo služieb na trhu (napríklad cesty prístupné verejnosti bezplatne, cyklotrasy, turistické chodníky).

Príklad 14

V rámci projektu Interreg prijímateľ zdigitalizoval v forme 3D a 2D objekty 4 historických miestnych múzeí (účastníkov projektu) a vytvoril ponuku virtuálnych prehliadok týchto múzeí. Účastníci projektu neboli vybraní na základe otvoreného, transparentného a nepodmieneného postupu. Ide o verejné múzeá, ktoré sú prevažne financované z verejných finančných prostriedkov (63 % až 94 % pokrytia nákladov).

Aktivity projektu zvýšia atraktivitu ponuky pre konečných prijímateľov, ktorí neboli vybraní do projektu nediskriminačným spôsobom. K nepriamej pomoci však nedôjde vzhľadom na neehospodársky charakter činností verejných múzeí. Udržiavajú sa prevažne z verejných finančných prostriedkov, zatiaľ čo príjmy z platených aktivít

(vstupenky, reklama, náhodný prenájom priestorov) pokrývajú len zlomok prevádzkových nákladov týchto inštitúcií.

Okrem toho **štátna pomoc nevznikne**, ak sa aktivity projektu týkajú zariadení využívaných takmer výlučne na ne hospodárske činnosti, ale v ktorých funguje **doplnková infraštruktúra** využívaná na hospodárske účely (napríklad reštaurácie, obchody, platené šatne alebo platené parkoviská). Hoci v tomto prípade ide o hospodársky charakter projektu (splnením definície podniku) a potrebu preskúmať podmienky štátnej pomoci, podľa hodnotenia Európskej komisie:

- hospodársky využívaná infraštruktúra sa môže považovať za doplnkovú infraštruktúru, ak kapacita pridelená ročne takejto infraštruktúre nepresahuje 20 % celkovej ročnej kapacity infraštruktúry,
- financovanie z verejných finančných prostriedkov pomocnej infraštruktúry, ktorá sa nachádza v okolí zariadení využívaných takmer výlučne na ne hospodárske činnosti, zvyčajne nemá žiadny vplyv na obchod medzi členskými štátmi,
- pomocná infraštruktúra pravdepodobne nepriláka zákazníkov z iných členských štátov a vplyv jej financovania na cezhraničné investície alebo cezhraničné podnikanie pravdepodobne nebude väčší ako okrajový.

Príklad 15

V rámci projektu Interreg bol vybudovaný prístav pre kajaky. Infraštruktúra (móla, budova prístavného úradu, toalety) je prístupná verejnosti, bezplatne pre všetkých záujemcov. Turisti si tu môžu bezplatne oddýchnuť, použiť záchod a doplniť zásoby vody. Zároveň bola v hlavnej hale stavby prístavného úradu vytvorená kaviareň a turistické informačné centrum (s predajom máp, suvenírov, pohľadníc atď.).

Infraštruktúra projektu má ne hospodársky charakter. Zároveň sa má časť zariadenia využívať hospodársky, aby dopĺňala hlavnú ponuku objektu. Ak komerčne využívaná plocha nepresahuje 20 % plochy budovy prístavného úradu, možno ju považovať za doplnkovú infraštruktúru, ktorej financovanie neovplyvní potrebu uplatniť pravidlá štátnej pomoci.

Štátnu pomoc možno vylúčiť aj **na druhej úrovni – nepriama pomoc**. V rámci projektu sa môže predpokladať s poskytnutím viacerých netrhových výhod účastníkom projektu. Predpokladá napríklad účasť na bezplatných školeniach, bezplatnú účasť na veľtrhoch alebo výstavách, vytvorenie webového portálu na propagáciu podniku atď. V tejto situácii možno vylúčiť štátnu pomoc na úrovni účastníkov projektu vylúčením jednej z podmienok štátnej pomoci. Na tento účel by sa mali vykonať tieto opatrenia:

- vybrať účastníkov projektu v otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom konaní (zabezpečiť, aby bola vybraná najvýhodnejšia ponuka, t. j. aby boli splnené trhové podmienky),

- zorganizovať školenie v online formáte s dostatočnou publicitou ponuky školení, aby sa na školení mohli zúčastniť všetky potenciálne zainteresované strany (dostupnosť pre všetkých, t. j. bez narušenia hospodárskej súťaže),
- vytvoriť webové portály a zabezpečiť, aby obsahovali informácie o všetkých potenciálne zainteresovaných podnikoch. Ak sa napríklad stránka týka vytvorenia databázy ubytovacích zariadení v regióne, povolíme zverejniť informácie nielen o priamych účastníkoch projektu, ale aj o ďalších poskytovateľoch ubytovacích služieb, ktorí budú mať v budúcnosti záujem zverejniť informácie na stránke. Tým sa zabezpečia rovnaké podmienky pre všetkých potenciálnych konkurentov a eliminuje sa pravdepodobnosť narušenia hospodárskej súťaže.

Ak nie je zaručený prístup k výsledkom projektu pre všetkých záujemcov, napr. ak partner projektu obmedzil počet výstavných miest na veľtrhu vo vzťahu k záujemcom, nebude možné vylúčiť pomoc účastníkom projektu.

III. ČASŤ POMOC DE MINIMIS

Právnym základom pomoci de minimis v programoch Interreg je priamo Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis (Ú. v. EÚ L 352 z 24.12.2013) alebo nariadenie o poskytovaní pomoci de minimis a štátnej pomoci v programoch Európskej územnej spolupráce Interreg 2021-2027, ktoré odkazuje na nariadenie Komisie.

V rámci programov Interreg sa predkladá pomoc de minimis vo forme grantov.

3.1. Rozsah uplatňovania pomoci de minimis

Pomoc de minimis sa môže poskytnúť podnikom vo všetkých sektoroch okrem:

- pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim v sektore rybolovu a akvakultúry,
- pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim v oblasti prvovýroby poľnohospodárskych výrobkov,
- pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim v sektore spracovania a marketingu poľnohospodárskych výrobkov, a to v týchto prípadoch:
 - ak je výška pomoci stanovená na základe ceny alebo množstva takýchto výrobkov kúpených od prvovýrobcov alebo výrobkov umiestnených na trhu príslušnými podnikmi,
 - ak je pomoc podmienená tým, že bude čiastočne alebo úplne postúpená prvovýrobcom.

Okrem toho je vylúčená pomoc de minimis:

- na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, konkrétne pomoci priamo súvisiacej s vyvázanými množstvami, na zriadenie a

prevádzkovanie distribučnej siete alebo inými bežnými výdavkami súvisiacimi s vývoznou činnosťou,

- ak je podmienená uprednostňovaním používania domáceho tovaru pred dovážaným.

Ak podnik pôsobí vo viacerých sektoroch (vrátane tých, ktoré sú vylúčené z pomoci de minimis), bude možné poskytnúť mu pomoc za predpokladu, že rozdelí svoje činnosti alebo oddelí svoje náklady, aby preukázal, že nemá prospech z pomoci v sektoroch vylúčených z podpory.

Príklad 16

V rámci projektu Interreg sa naplánovali študijné návštevy účastníkov (podnikov) u hospodárskych subjektov z iného členského štátu. Tieto podniky zastupujú výrobcov medu. Cieľom študijných návštev bude spoznať technológiu výroby medu a včelích produktov v inom členskom štáte. Okrem toho účastníci získajú praktické poznatky o tom, ako zvýšiť ziskovosť tejto hospodárskej činnosti.

Študijné návštevy (ako bezplatná forma vzdelávania) budú pre účastníkov týchto návštev (podnikov) nepriamou pomocou. Produkcia medu je základnou činnosťou v poľnohospodárstve (med je produkt pochádzajúci priamo z chovu včiel). Preto financovanie študijnej návštevy v rámci projektu Interreg nemôže sa uskutočňovať v rámci pomoci de minimis.

Príklad 17

V rámci projektu Interreg sa aktivity týkajú vlastníkov poľnohospodárskych podnikov. Jeden z nich prevádzkuje žrebčín a ponúka kurzy hipoterapie a jazdy na koni.

Hlavnou činnosťou v poľnohospodárstve je chov koní. Ak z toho podnik generuje príjmy, znamená to, že pôsobí v poľnohospodárskom sektore. Rekreačná činnosť, ako napríklad hipoterapia a výučba jazdy na koni, nepredstavuje poľnohospodársku činnosť. Ak teda aktivity projektu nebudú súvisieť s chovom koní, ale len s rekreačnými aktivitami, možno uplatniť pomoc de minimis.

3.2. Oprávnenosť výdavkov v rámci pomoci de minimis

Pravidlá pomoci de minimis nezavádzajú samostatný katalóg oprávnených výdavkov. Jediným obmedzením je vylúčenie možnosti nákupu dopravného prostriedku používaného na poskytovanie služieb cestnej nákladnej dopravy pre podniky, ktoré vykonávajú takúto činnosť. Ak sa v projekte Interreg plánuje pomoc de minimis, uplatňujú sa všeobecné pravidlá oprávnenosti výdavkov v danom programe Interreg.

3.3. Limit pomoci de minimis

V prípade pomoci de minimis nebola stanovená maximálna percentuálna úroveň spolufinancovania ako v prípade štátnej pomoci. Európska komisia však stanovila horný limit vo výške 200 000 EUR z troch daňových rokov predchádzajúcich dátumu poskytnutia pomoci (alebo 100 000 EUR pre podniky pôsobiace v sektore cestnej nákladnej dopravy). Je potrebné zohľadniť daňové roky (podľa vnútroštátnych právnych predpisov sa nimi rozumejú finančné roky), ktoré sa vzťahujú na konkrétny podnik, keďže daňový rok sa nemusí nevyhnutne zhodovať s kalendárnym rokom.

Príklad 18

Partner projektu Interreg má realizovať aktivity s pomocou de minimis vo výške 30 000 EUR. Žiadosť bola podaná 15. júna 2021. K žiadosti boli priložené informácie o akejkolvek pomoci de minimis, ktorú partner získal z rôznych zdrojov v období:

- od 1.1.2021 do 15.6.2021 (bežný daňový rok) - 112 000 euro
- od 1.1.2020 do 31.12.2020 (bežný daňový rok) - 0 euro
- od 1.1.2019 do 31.12.2019 (bežný daňový rok) - 41 000 euro

Z následne predložených osvedčení vyplýva, že dostal pomoc de minimis v celkovej výške 153 000 EUR. Preto môže získať podporu, o ktorú sa uchádza (s výhradou, že vykonáva inú hospodársku činnosť ako v odvetví cestnej dopravy).

Príklad 19

Partner projektu Interreg má realizovať aktivity s pomocou de minimis vo výške 50 000 EUR. Žiadosť bola podaná 25. októbra 2021. K žiadosti boli priložené informácie o akejkolvek pomoci de minimis, ktorú partner získal z rôznych zdrojov v období:

- od 1.1.2021 do 25. 10. 2021 (bežný daňový rok) - 80 000 euro
- od 1.1.2020 do 31.12.2020 (bežný daňový rok) - 40 000 euro
- od 1.1.2019 do 31.12.2019 (bežný daňový rok) - 0 euro

Z následne predložených osvedčení vyplýva, že dostal pomoc de minimis v celkovej výške 120 000 EUR. Hodnotenie projektu však bolo ukončené v januári 2022. V tom čase podnikateľ získal ďalšiu pomoc de minimis od inej inštitúcie (10. januára 2022) vo výške 35 000 EUR.

Podpísanie zmluvy je naplánované na 21. januára 2022.

Keďže pomoc de minimis sa má poskytnúť v novom daňovom roku žiadateľa, limit pomoci de minimis vypočítaný za posledné 3 roky teraz pokrýva obdobie:

- od 1. 1. 2022 do 21. 1. 2022 (bežný daňový rok) - 35 000 euro
- od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 (bežný daňový rok) - 80 000 euro

- od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 (bežný daňový rok) - 40 000 euro

To znamená, že v čase poskytnutia pomoci de minimis žiadateľ získal 155 000 EUR a má nárok len na 45 000 EUR. Preto je potrebné znížiť požadovanú pomoc na túto hodnotu, aby sa neprekročil limit pomoci de minimis (200 000 EUR).

Limit bol stanovený ako suma na „jediný podnik“, ktorý Európska komisia definuje ako podnik žiadajúci o pomoc spolu so svojimi pridruženými subjektmi.

3.4. Jediný podnik

V súlade s definíciou v nariadení EK č. 1407/2013:

Jediný podnik zahŕňa všetky subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť, medzi ktorými je aspoň jeden z týchto vzťahov:

- **jeden subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť má väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v inom subjekte vykonávajúcim hospodársku činnosť,**
- **jeden subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť má právo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu iného subjektu vykonávajúceho hospodársku činnosť,**
- **jeden subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť má právo dominantným spôsobom ovplyvňovať iný subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť na základe zmluvy, ktorú s daným subjektom vykonávajúcim hospodársku činnosť uzavrel, alebo na základe ustanovenia v zakladajúcom dokumente alebo stanovách spoločnosti;**
- **jeden subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, ktorý je akcionárom alebo spoločníkom iného subjektu vykonávajúceho hospodársku činnosť, má sám na základe zmluvy s inými akcionármi alebo spoločníkmi daného subjektu vykonávajúceho hospodársku činnosť pod kontrolou väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v danom subjekte vykonávajúcim hospodársku činnosť.**

Subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť, medzi ktorými sú typy vzťahov uvedené v písm. a) až d) prvého pododseku prostredníctvom jedného alebo viacerých iných subjektov vykonávajúcich hospodársku činnosť, sa takisto považujú za jediný podnik

Príklad 20

Účastník projektu Interreg dostane pomoc de minimis vo výške 10 000 EUR (náklady na účasť na sérii výstavných podujatí na 1 účastníka). V bežnom a dvoch predchádzajúcich daňových rokoch získal pomoc de minimis vo výške 87 000 EUR. Predstavenstvo účastníka projektu je zároveň väčšinou menované iným podnikom, ktorý v zodpovedajúcom období troch daňových rokov získal 110 000 EUR.

V čase podania žiadosti žiadateľ a jeho pridružený podnik využili 197 000 EUR pomoci de minimis. Preto sa nebude môcť zúčastniť na projekte podľa pravidiel pomoci de minimis, pretože by sa tým prekročil limit 200 000 EUR.

3.5. Kumulácia pomoci de minimis

Pomoc de minimis sa môže kumulovať so štátnou pomocou vo vzťahu k rovnakým oprávneným nákladom.

Podmienkou kumulácie pomoci de minimis s inou štátnou pomocou je zabezpečiť, aby takáto kumulácia neviedla k prekročeniu príslušnej maximálnej úrovne intenzity pomoci alebo výšky pomoci stanovenej v nariadení Komisie (EÚ) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy (Ú. v. EÚ L 187 z 26.6.2014), ďalej len „nariadenie GBER“ alebo v rozhodnutí Komisie.

Pomoc de minimis, ktorá nebola poskytnutá vo vzťahu ku konkrétnym oprávneným nákladom alebo ju nemožno priradiť ku konkrétnym oprávneným nákladom, sa môže kumulovať s inou štátnou pomocou poskytnutou v súlade s GBER alebo v súlade s rozhodnutím prijatým Komisiou

Príklad 21

Partner projektu Interreg dostane v rámci projektu pomoc de minimis vo výške 75 000 EUR (na náklady na modernizáciu múzea vo výške 250 000 EUR). Pomoc spadá do limitu pomoci de minimis partnera s prihliadnutím na všetky pridružené subjekty.

Partner už zároveň získal regionálnu investičnú pomoc vo výške 40 000 EUR na tú istú modernizáciu. Maximálna intenzita tejto pomoci je 50 % oprávnených výdavkov.

Keďže partner projektu plánuje získať pomoc de minimis na výdavky, ktoré sú už pokryté štátnou pomocou, musí sa dodatočne overiť, či plánovaná pomoc de minimis nepovedie k prekročeniu intenzity štátnej pomoci.

V prípade partnera je prípustná intenzita regionálnej investičnej pomoci 50 %, takže pri výdavkoch na modernizáciu vo výške 250 000 EUR je maximálna výška príspevku 125 000 EUR.

Keďže na rovnaké výdavky už bola poskytnutá regionálna investičná pomoc (40 000 EUR), pomoc de minimis sa môže poskytnúť do výšky: $125\,000 - 40\,000 = 85\,000$ EUR. Plánovaná pomoc de minimis preto spĺňa požiadavky pravidiel o kumulácii so štátnou pomocou.

3.6. Povinnosti prijímateľa pomoci de minimis

Pri podávaní žiadosti o pomoc de minimis v rámci programu Interreg v Poľsku musíte okrem štandardnej dokumentácie k žiadosti o príspevok poskytnúť aj informácie

požadované nariadením vlády z 29. marca 2010 o rozsahu informácií predkladaných subjektom, ktorý sa uchádza o pomoc de minimis. Tieto sú uvedené vo Formulári informácií poskytovaných pri podávaní žiadosti o pomoc de minimis.

Formulár sa týka:

- informácií o žiadateľovi,
- jeho podnikateľskej činnosti,
- prepojení s inými subjektmi a informácií o pomoci de minimis prijatej pridruženými subjektmi,
- informácií o objeme a účele štátnej pomoci prijatej v súvislosti s tými istými oprávnenými nákladmi, na ktoré sa má poskytnúť pomoc de minimis.

Okrem toho sa od žiadateľa vyžaduje, aby spolu s vyplneným formulárom poskytol informácie o doteraz prijatej pomoci de minimis v jednej z nasledujúcich foriem:

- všetky osvedčenia o pomoci de minimis a pomoci de minimis v poľnohospodárstve alebo rybnom hospodárstve, ktoré získal v roku, v ktorom žiada o pomoc, a v dvoch predchádzajúcich daňových rokoch, alebo
- vyhlásenia o výške tejto pomoci prijatej počas tohto obdobia, alebo
- vyhlásenia, že počas tohto obdobia nebola prijatá žiadna takáto pomoc.

Pomoc de minimis sa žiadateľovi môže poskytnúť až po predložení osvedčení, vyhlásení alebo informácií uvedených vo formulári v súlade so zákonom z 30. apríla 2004 o postupoch vo veciach štátnej pomoci,

Po prijatí pomoci de minimis je príjemca povinný uchovávať s ňou súvisiace dokumenty počas 10 daňových rokov odo dňa poskytnutia pomoci.

3.7. Povinnosti subjektu, ktorý poskytuje pomoc de minimis

Subjektom poskytujúcim pomoc de minimis môže byť:

- riadiaci orgán (pri priamej pomoci),
- hlavný prijímateľ/partner projektu (pri nepriamej pomoci, ak nie je v pravidlách programu stanovené inak).

Hlavný prijímateľ/partner projektu z krajiny mimo Poľska musí pri poskytovaní nepriamej pomoci dodržiavať vnútroštátne predpisy platné v príslušnom členskom štáte.

Subjekt poskytujúci pomoc de minimis v Poľsku (RO/hlavný prijímateľ/partner projektu) je povinný zhromažďovať a overovať všetky informácie potrebné na jej poskytnutie, t. j.:

- formulár informácií predkladaných pri uchádzaní sa o pomoc de minimis (najmä overiť prepojenia a pomoc de minimis poskytnutú identifikovaným pridruženým podnikom),

- kópie osvedčení o prijatej pomoci de minimis/vyhlásenia o prijatej pomoci/vyhlásenia o neprijatí pomoci de minimis (overiť prostredníctvom databázy SUDOP alebo SHRIMP1 úplnosť poskytnutých informácií).

Subjekt poskytujúci pomoc na základe zhromaždených informácií overí, či plánovaná pomoc spĺňa podmienky oprávnenosti pomoci de minimis. Ak plánovaná pomoc de minimis presahuje limit pomoci de minimis, nemôže byť poskytnutá. Pomoc de minimis, o ktorú sa žiada, je však možné znížiť až do výšky prípustného limitu pred dátumom poskytnutia pomoci de minimis.

Dátumom poskytnutia pomoci je dátum podpísania zmluvy o poskytnutí príspevku (pomoc prvého stupňa) alebo dátum, keď účastník začne vykonávať aktivity projektu (pomoc druhého stupňa).

Subjekt poskytujúci pomoc de minimis v Poľsku:

- vydá v deň poskytnutia pomoci osvedčenie o poskytnutí pomoci de minimis pričom použije vzor uvedený v nariadení vlády z 20. marca 2007 o osvedčeniach o pomoci de minimis a pomoci de minimis v poľnohospodárstve alebo rybnom hospodárstve. Subjekt, ktorý pomoc poskytuje, ho vydáva prijímateľovi pomoci,
- podáva správy o poskytnutej pomoci de minimis predsedovi Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov prostredníctvom aplikácie SHRIMP, a to do 7 dní odo dňa poskytnutia pomoci.
V prípade, ak pomoc de minimis bude poskytovaná hlavným prijímateľom (alebo partnerom projektu), musia oni mať prístup k aplikácii SHRIMP. Ak ho nemajú, mali by predložiť predsedovi Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov príslušnú žiadosť. Úrad pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov zašle prihlasovacie meno a heslo pre prístup do aplikácie SHRIMP e-mailom na adresu používateľa uvedenú vo formulári do 40 dní od prijatia úplnej žiadosti.
- zadáva aktualizáciu správy v aplikácii SHRIMP do 7 dní odo dňa, keď sa dozvedel o zmene výšky poskytnutej pomoci, ak sa zmenila výška poskytnutej pomoci de minimis (napr. pomoc bola poskytnutá partnerovi na plánované výdavky a skutočné náklady na realizáciu boli nižšie).
- opravuje a vydáva nové osvedčenie o pomoci de minimis, ak došlo k zníženiu výšky poskytnutej pomoci de minimis. Subjekt, ktorý poskytuje pomoc, má na to 14 dní odo dňa, keď sa dozvedel o zmene výšky poskytnutej pomoci.

¹ SUDOP - Systém sprístupňovania údajov o štátnej pomoci (sudop.uokik.gov.pl)

SHRIMP - Systém plánovania registrácie a monitorovania pomoci (shrimp.uokik.gov.pl)

IV. ČASŤ ŠTÁTNA POMOC V PROGRAMOCH INTERREG

Právnym základom poskytnutia štátnej pomoci je navrhované nariadenie o poskytovaní pomoci de minimis a štátnej pomoci v programoch v rámci Európskej územnej spolupráci (Interreg) na roky 2021–2027. Toto nariadenie odkazuje priamo na pravidlá štátnej pomoci stanovené v nariadení GBER.

Vo vnútroštátnych právnych predpisoch sú stanovené tieto druhy štátnej pomoci:

- Pomoc na náklady na spoluprácu vzniknuté podnikom zúčastneným na projektoch Európskej územnej spolupráce (čl. 20 GBER),
- obmedzené sumy pomoci pre podniky na účasť na projektoch Európskej územnej spolupráce (čl. 20a GBER),
- pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva (čl. 53 GBER),
- pomoc na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry (čl. 55 GBER),
- investičná pomoc na miestne infraštruktúry (čl. 56 GBER).

Všetky uvedené druhy pomoci sa predpokladá s poskytovaním podpory vo forme grantov.

POZOR!

V projektoch zahŕňajúcich štátnu pomoc sa oprávnenosť DPH určuje podľa ustanovení GBER a závisí od možnosti jej vrátenia vzhľadom na vnútroštátne predpisy.

Čo to znamená?

GBER stanovuje, že na účely výpočtu intenzity pomoci a oprávnených nákladov sa všetky použité údaje berú pred odpočítaním dane alebo iného poplatku, t. j. sumy vrátane DPH. Oprávnené náklady sú zdokumentované spôsobom prehľadným, konkrétnym a aktuálnym (článok 7 ods. 1 GBER). Zároveň, ak je DPH skutočným nákladom v zmysle ak neexistuje zákonná možnosť jeho vrátenia, potom je súčasťou oprávnených nákladov, a preto sa na ňu vzťahuje pomoc v zmysle GBER. Ak existuje zákonná možnosť vrátenia DPH, potom sa nepovažuje za skutočný náklad, a preto sa nepovažuje za oprávnený náklad v zmysle GBER.

Ak existuje zákonná možnosť vrátenia DPH (aj keď prijímateľ právo na vrátenie DPH nevyužíva) bude neoprávnená bez ohľadu na hodnotu rozpočtu partnera v projekte. Čistú sumu výdavkov, na ktoré sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci preto zohľadní RO/SpS pri výpočte vymedzujúcich stropov podľa článku 4 ods. 1 GBER (limit štátnej pomoci). Tých partnerov projektu, ktorých sa táto podmienka týka, môže RO/SpS pred poskytnutím štátnej pomoci požiadať o predloženie dodatočných dokumentov.

4.1. Pomoc na základe čl. 20 GBER

Na základe čl. 20 GBER pomoc je poskytovaná na náklady na spoluprácu vzniknuté podnikom zúčastneným na projektoch Európskej územnej spolupráce (Interreg). Hodnota pomoci na jeden podnik v rámci jedného projektu nesmie presiahnuť 2 milióny EUR.

Rozsah uplatňovania

Pomoc podľa článku 20 GBER sa môže poskytnúť podnikom vo všetkých sektoroch (vrátane rybolovu a akvakultúry a poľnohospodárskeho sektora). Vylúčené je len poskytovanie pomoci:

- na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, konkrétne pomoci priamo súvisiacej s vyvázanými množstvami, na zriadenie a prevádzkovanie distribučnej siete alebo inými bežnými výdavkami súvisiacimi s vývoznou činnosťou,
- ak je podmienená uprednostňovaním používania domáceho tovaru pred dovážaným.

Príklad 22

V rámci projektov Interreg sa zriadi Centrum poľskej kultúry v inom členskom štáte. Okrem propagácie kultúrneho dedičstva Poľska bude možné v Centre zakúpiť vstupenky na kultúrne podujatia, ktoré sa konajú v poľských kultúrnych inštitúciách (divadelné predstavenia, vernisáže atď.).

Činnosť Centra bude zahrňovať distribúciu ponuky poľských kultúrnych inštitúcií. Zriadenie Centra sa teda môže považovať za zriadenie bodu distribúcie služieb v zahraničí, čo je činnosť, ktorá nie je povolená podľa článku 20 GBER.

Oprávnené výdavky

V rámci pomoci podľa článku 20 GBER oprávnené budú výdavky:

- na personál,
- kancelárske a administratívne,
- na služobné cesty a ubytovanie,
- na externých expertov a externé služby ,
- vybavenia,
- na infraštruktúru a stavebné práce.

Intenzita pomoci

V rámci pomoci podľa článku 20 GBER nesmie maximálna intenzita pomoci presiahnuť maximálnu mieru spolufinancovania stanovenú pre program Interreg, t. j. 80 %.

4.2. Pomoc na základe čl. 20a GBER

Hodnota pomoci poskytovanej na základe článku 20a GBER nesmie presiahnuť 20 000 EUR na 1 podnik v súvislosti s účasťou na jednom projekte Interreg. Pomoc sa poskytuje vo forme grantov alebo priameho poskytovania plnení účastníkom projektu (napr. bezplatná účasť na študijných návštevách, školeniach, vydávanie marketingových materiálov v prospech účastníkov projektu atď.).

Rozsah uplatňovania

Pomoc podľa článku 20a GBER sa môže poskytnúť podnikom vo všetkých sektoroch (vrátane rybolovu a akvakultúry a poľnohospodárskeho sektora). Vylúčené je len poskytovanie pomoci:

- na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, konkrétne pomoci priamo súvisiacej s vyvázanými množstvami; zriadenie a prevádzkovanie distribučnej siete alebo inými bežnými výdavkami súvisiacimi s vývoznou činnosťou,
- ak je podmienená uprednostňovaním používania domáceho tovaru pred dovážaným.

Oprávnené výdavky

V rámci pomoci podľa článku 20a GBER nie je uvedený samostatný katalóg oprávnených výdavkov. Preto bude v prípade tejto pomoci prípustné financovať výdavky podľa všeobecných pravidiel stanovených pre program Interreg.

Intenzita pomoci

V rámci pomoci podľa článku 20a GBER nesmie maximálna intenzita pomoci presiahnuť maximálnu sadzbu spolufinancovania stanovenú pre program Interreg.

4.3. Pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva

V rámci tejto pomoci sa môžu podporovať kultúrne inštitúcie a aktivity súvisiace s kultúrou a zachovaním kultúrneho dedičstva. Pomoc môže byť poskytovaná ako:

- investičná pomoc (vrátane pomoci na výstavbu alebo modernizáciu kultúrnej infraštruktúry),
- prevádzková pomoc (financovanie konkrétnych koncertov, výstav, iných kultúrnych podujatí).

Maximálna prípustná pomoc na kultúru a zachovanie kultúrneho dedičstva v rámci nariadenia GBER je 15 miliónov EUR (v prípade investičnej pomoci na projekt) a 7,5 milióna EUR (v prípade prevádzkovej pomoci na podnik ročne).

Rozsah uplatňovania

Pomoc sa poskytuje na tieto kultúrne ciele a aktivity:

- múzeá, archívy, knižnice, umelecké a kultúrne centrá alebo priestory určené na umelecké a kultúrne účely, divadlá, opery, koncertné sieni, iné organizácie venujúce sa živým vystúpeniam, inštitúcie filmového dedičstva a ďalšie podobné umelecké a kultúrne infraštruktúry, organizácie a inštitúcie,
- hmotné dedičstvo vrátane všetkých foriem hnutelného alebo nehnuteľného kultúrneho dedičstva a archeologických nálezísk, pamiatok, lokalít a budov historického významu; prírodné dedičstvo súvisiace s kultúrnym dedičstvom alebo ak je formálne uznané za kultúrne alebo prírodné dedičstvo príslušnými verejnými orgánmi členského štátu,
- nehmotné dedičstvo v akejkoľvek forme vrátane folklórnych zvyklostí a remesiel,
- umelecké alebo kultúrne podujatia a predstavenia, festivaly, výstavy a iné podobné kultúrne aktivity,
- kultúrne a umelecké vzdelávacie činnosti, ako aj podpora chápania významu ochrany a podpory rozmanitosti kultúrnych prejavov prostredníctvom vzdelávacích programov a programov zvyšovania verejného povedomia, a to aj pomocou nových technológií,
- písanie, editovanie, produkcia, distribúcia, digitalizácia a publikovanie hudby a literatúry vrátane prekladov.

V rámci tejto pomoci nie je možné financovať podporu tlače, či už ide o tlačенú alebo elektronickú publikáciu.

Oprávnené výdavky

Pri investičnej pomoci sú oprávnenými nákladmi investičné náklady na hmotné a nehmotné aktíva vrátane:

- nákladov na výstavbu, modernizáciu, nadobudnutie, zachovanie alebo zlepšenie stavu infraštruktúry, ktorej priestorová alebo časová kapacita sa počas roka aspoň z 80 % využíva na kultúrne účely,
- nákladov na nadobudnutie kultúrneho dedičstva, a to vrátane nájmu, prevodu vlastníctva alebo fyzického premiestnenia kultúrneho dedičstva,
- nákladov na uchovanie, záchranu, reštaurovanie a obnovu hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva vrátane osobitných nákladov na uskladnenie v primeraných podmienkach, na špeciálne nástroje, materiály a nákladov na dokumentáciu, výskum, digitalizáciu a uverejňovanie,
- nákladov na zlepšenie prístupnosti kultúrneho dedičstva verejnosti, a to vrátane nákladov na digitalizáciu alebo iné nové technológie, na zlepšenie prístupnosti pre osoby so špeciálnymi potrebami (predovšetkým bezbariérové plošiny a výťahy pre osoby so zdravotným postihnutím, nápisy Braillovým písmom a interaktívne „hands-on“ exponáty v múzeách) a na propagáciu kultúrnej rozmanitosti, pokiaľ ide o prezentácie, programy a návštevníkov,

- nákladov na kultúrne projekty a činnosti, programy spolupráce a výmenné programy a granty vrátane nákladov na výberové konania, nákladov na propagáciu a nákladov vzniknutých priamo v dôsledku príslušného projektu.
- Zatiaľ čo pri prevádzkovej pomoci sú oprávnenými nákladmi:
- náklady kultúrnej inštitúcie alebo lokality kultúrneho dedičstva súvisiace s priebežnou alebo pravidelnou činnosťou vrátane výstav, predstavení, podujatí a podobných kultúrnych činností, ktoré sa uskutočňujú v rámci bežnej činnosti,
- náklady na kultúrne a umelecké vzdelávacie činnosti, ako aj podporu chápania významu ochrany a podpory rozmanitosti kultúrnych prejavov prostredníctvom vzdelávacích programov a programov zvyšovania verejného povedomia, a to aj pomocou nových technológií,
- náklady na zlepšovanie prístupu verejnosti do kultúrnych inštitúcií alebo lokalít kultúrneho dedičstva a na súvisiace činnosti vrátane nákladov na digitalizáciu a používanie nových technológií, ako aj náklady na zlepšovanie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím,
- prevádzkové náklady priamo súvisiace s kultúrnym projektom alebo činnosťou, ako je nájomné alebo lízingové platby na nehnuteľnosti a kultúrne zariadenia, cestovné náklady, materiály a dodávky priamo súvisiace s kultúrnym projektom alebo činnosťou, architektonické štruktúry na výstavy a javiská, požičiavanie, vypožičiavanie a odpisovanie nástrojov, softvéru a vybavenia, náklady na prístupové práva k dielam chráneným autorskými právami alebo k obsahu chránenému inými právami z oblasti duševného vlastníctva, náklady na propagáciu a náklady vzniknuté priamo v dôsledku príslušného projektu alebo činnosti; odpisy a náklady na financovanie sú oprávnené iba vtedy, ak sa na ne nevzťahovala investičná pomoc,
- náklady na personál pracujúci pre kultúrnu inštitúciu alebo v lokalite kultúrneho dedičstva alebo na projekte,
- náklady na poradenské a podporné služby poskytované externými konzultantmi a poskytovateľmi služieb a vzniknuté priamo v dôsledku príslušného projektu.

Intenzita pomoci

V prípade investičnej pomoci nesmie výška pomoci presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a prevádzkovým ziskom z investície. Prevádzkový zisk sa od oprávnených nákladov odpočíta ex ante na základe:

- primeraných odhadov (analogicky k metóde medzery v prípade projektov generujúcich príjmy) alebo
- prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania.

Zároveň si prijímateľ pomoci smie počas príslušného obdobia ponechať primeraný zisk po dobu amortizácie investícií.

Primeraný zisk sa stanovuje s ohľadom na typický zisk pre sektor kultúrnych činností. Za primeranú úroveň primeraného zisku možno považovať sadzbu swap zvýšenú o prémie vo výške 100 bázičných bodov.

Pri prevádzkovej pomoci nesmie výška pomoci presiahnuť úroveň potrebnú na to, aby sa za príslušné obdobie pokryli prevádzkové straty a primeraný zisk. To sa zabezpečuje ex ante na základe primeraných odhadov alebo prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania

Mechanizmus spätného vymáhania pozostáva z overenia skutočných prevádzkových ziskov vytvorených z investície počas obdobia jej odpisovania a vytvorenia pravidiel na vrátenie nadmernej pomoci v prípade, že výška prevádzkových ziskov z investície je vyššia, ako sa pôvodne predpokladalo.

Je tiež možné uplatniť zjednodušené pravidlá na výpočet výšky prípustnej pomoci na kultúru a kultúrne dedičstvo. Ak výška pomoci nepresiahne 2 milióny EUR, maximálna výška pomoci môže byť stanovená na 80 % oprávnených výdavkov.

Príklad 23

V projekte Interreg má partner projektu (kultúrna inštitúcia) naplánované investičné výdavky (modernizácia koncertnej sály divadla) a prevádzkové výdavky (organizácia festivalu) v celkovej výške 2 milióny EUR.

V tomto prípade je možné použiť zjednodušenú metódu výpočtu intenzity pomoci. Prípustná výška pomoci bude: 2 mil. EUR x 80% = 1,6 mil. EUR.

Osobitné pravidlá financovania sa vzťahujú na písanie, editovanie, produkcia, distribúcia, digitalizácia a publikovanie hudby a literatúry vrátane prekladov. V tomto prípade maximálna výška pomoci nesmie presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a diskontovanými príjmami projektu alebo 70 % oprávnených výdavkov.

Oprávnenými nákladmi sú:

- náklady na uverejňovanie hudby a literatúry vrátane autorských poplatkov (náklady na autorské práva), odmien prekladateľov, odmien vydavateľov,
- iné redakčné náklady (korektúra, úpravy, revízie),
- náklady na grafickú úpravu, predtlač,
- náklady na tlač alebo nákladov na elektronické publikovanie.

Príjmy sa odpočítavajú od oprávnených výdavkov ex ante, a to buď na základe primeraných odhadov, alebo prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania.

4.4. Pomoc na športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry

Rozsah uplatňovania

Pomoc na športovú infraštruktúru a multifunkčnú rekreačnú infraštruktúru sa poskytuje ako investičná pomoc (vrátane pomoci na výstavbu alebo modernizáciu športovej infraštruktúry a multifunkčnej rekreačnej infraštruktúry) alebo ako prevádzková pomoc na športovú infraštruktúru.

Multifunkčné rekreačné infraštruktúry zahŕňajú rekreačné zariadenia s multifunkčnou povahou, ktoré ponúkajú predovšetkým kultúrne a rekreačné služby, s výnimkou zábavných parkov a hotelových zariadení.

Maximálna prípustná hodnota investičnej pomoci predpokladaná v rámci GBER je 30 miliónov EUR. Maximálna prípustná hodnota prevádzkovej pomoci na športovú infraštruktúru predpokladaná v rámci GBER je 2 milióny EUR na infraštruktúru ročne.

Príklad 24

V rámci projektu Interreg partner naplánoval prevádzkové výdavky (organizácia 2 ročných športových piknikov). Celkové náklady na organizáciu týchto podujatí predstavujú 100 000 EUR.

Hodnota plánovanej prevádzkovej pomoci je 50 000 EUR ročne (2 podujatia počas 2 rokov). Pomoc teda nepresahuje limit prípustnej prevádzkovej pomoci, t. j. 2 milióny EUR ročne.

Stimulačný účinok

V prípade tejto pomoci je potrebné preukázať, že spĺňa stimulačný účinok.

Považuje sa za splnený, ak prijímateľ predloží písomnú žiadosť o poskytnutie pomoci príslušnému členskému štátu pred začatím prác na projekte alebo začatím činností.

Zatiaľ čo „začatie prác“ znamená:

- začatie stavebných prác (overené záznamom v stavebnom denníku) týkajúcich sa investície, alebo
- prvý právny záväzok objednať zariadenie (napr. podpísanie zmluvy so zhotoviteľom, zaplatenie zálohy, úspešné zadanie ponuky na dodávku alebo službu) alebo
- akýkoľvek iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo nastane skôr.

Nákup pozemku a prípravné práce, ako je získanie povolení a vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti, sa nepokladá za začatie prác.

Oprávnené výdavky

Pokiaľ ide o investičnú pomoc na športovú a multifunkčnú rekreačnú infraštruktúru, oprávnenými výdavkami sú výdavky na investície do hmotného a nehmotného majetku.

V prípade prevádzkovej pomoci na športovú infraštruktúru sú oprávnenými výdavkami prevádzkové náklady na poskytovanie služieb v rámci tejto infraštruktúry. Tieto zahŕňajú výdavky:

- na personál,
- materiály,
- zazmluvnené služby,
- komunikáciu,
- energiu,
- údržbu,
- nájomné a administratívu, atp.

Oprávnené výdavky na prevádzkovú pomoc nezahŕňajú náklady na odpisy a finančné náklady, ak ich pokrýva rozsah investičnej pomoci.

Príklad 25

Do výdavkov na organizáciu športových piknikov partner projektu zahrnul mzdy personálu, nákup cien, náklady na spotrebu energie v športových zariadeniach a ostatné náklady na sprístupnenie zariadení (odpisy infraštruktúry počas trvania pikniku).

V tomto prípade je potrebné zistiť, či bola športová infraštruktúra realizovaná s využitím štátnej pomoci. Ak áno, potom náklady na odpisy nemôžu byť oprávnenými výdavkami v rámci prevádzkovej pomoci na organizovanie športových piknikov.

Intenzita pomoci

V prípade investičnej pomoci na športovú a multifunkčnú rekreačnú infraštruktúru nesmie výška pomoci presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a prevádzkovým ziskom z investície. Prevádzkový zisk sa odpočítava od oprávnených výdavkov ex ante, a to buď na základe primeraných odhadov, alebo prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania.

V prípade prevádzkovej pomoci na športovú infraštruktúru nesmie výška pomoci presiahnuť prevádzkové straty počas trvania projektu. To sa zabezpečuje ex ante, na základe primeraných odhadov alebo prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania.

Je tiež možné uplatniť zjednodušené pravidlá výpočtu výšky prípustnej investičnej alebo prevádzkovej pomoci. Ak výška pomoci nepresiahne 2 milióny EUR, maximálna výška pomoci môže byť stanovená na 80 % oprávnených výdavkov.

Dodatočné podmienky

- Podmienkou udelenia finančného príspevku na športovú infraštruktúru je, že sa zabezpečí, aby infraštruktúru nevyužíval výlučne jeden profesionálny športový používateľ. Využívanie športovej infraštruktúry inými profesionálnymi alebo amatérskymi športovými užívateľmi musí predstavovať aspoň 20 % časového potenciálu infraštruktúry ročne. Ak infraštruktúru využíva niekoľko používateľov súčasne, pre každého používateľa sa vypočítajú príslušné percentá využitia časového potenciálu.
- Prístup k športovej alebo multifunkčnej rekreačnej infraštruktúre je otvorený pre viacero používateľov a poskytuje sa na transparentnom a nediskriminačnom základe. Podniky, ktoré financovali aspoň 30 % investičných nákladov na infraštruktúru, môžu získať prednostný prístup za výhodnejších podmienok, ak sú tieto podmienky verejne prístupné.
- Ak športovú infraštruktúru používajú profesionálne športové kluby, členské štáty zabezpečia, aby cenové podmienky za ich používanie týmito klubmi boli verejne prístupné.
- Akákoľvek koncesia alebo iné zverenie výstavby, modernizácie a/alebo prevádzky športovej alebo multifunkčnej rekreačnej infraštruktúry tretej strane sa prideliť na otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom základe, pričom sa riadne zohľadňujú uplatniteľné pravidlá obstarávania.

Príklad 26

V rámci projektu sa buduje jachtársky prístav. Po jeho dokončení sa plánuje výber subjektu, ktorý bude infraštruktúru spravovať. Vzhľadom na odhadovanú nízku hodnotu služby a nepotrebnosť uskutočniť výberové konanie sa plánuje zaslať žiadosť o predloženie ponuky 3 potenciálnym uchádzačom.

Výber správcu nebude prebiehať otvoreným spôsobom, a preto môže byť vybraný správca považovaný za prijímateľa nepriamej štátnej pomoci.

4.5. Investičná pomoc na miestne infraštruktúry

Rozsah uplatňovania

Cieľom tejto pomoci je výstavba alebo modernizácia miestnych infraštruktúr, ktoré sa týkajú infraštruktúr, ktorými sa na miestnej úrovni prispieva k zlepšeniu podnikateľského a spotrebiteľského prostredia a k modernizácii a rozvoju priemyselnej základne.

Môžu to byť napríklad:

- infraštruktúra podnikateľského inkubátora,
- vybudovanie dopravného integračného uzla,
- vybavenie pozemkov inžinierskymi sieťami na účely budúcich podnikateľských investícií.

Maximálna prípustná hodnota investičnej pomoci na miestne infraštruktúry predpokladaná v nariadení GBER je 10 miliónov EUR.

Stimulačný účinok

V prípade tejto pomoci je potrebné preukázať, že spĺňa stimulačný účinok.

Považuje sa za splnený, ak prijímateľ predloží písomnú žiadosť o poskytnutie pomoc príslušnému členskému štátu pred začatím prác na projekte alebo začatím činností. V prípade programu Interreg to znamená začatie prác po predložení žiadosti o príspevok na projekt.

Zatiaľ čo „začatie prác“ znamená:

- začatie stavebných prác (overené záznamom v stavebnom denníku) týkajúcich sa investície, alebo
- prvý právny záväzok objednať zariadenie (napr. podpísanie zmluvy so zhotoviteľom, zaplatenie zálohy, úspešné zadanie ponuky na dodávku alebo službu) alebo
- akýkoľvek iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo nastane skôr.

Nákup pozemku a prípravné práce, ako je získanie povolení a vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti, sa nepokladá za začatie prác.

Oprávnené výdavky

Pokiaľ ide o investičnú pomoc na miestne infraštruktúry, oprávnenými výdavkami sú výdavky na investície do hmotného a nehmotného majetku.

Intenzita pomoci

Výška pomoci nesmie presiahnuť rozdiel medzi oprávnenými nákladmi a prevádzkovým ziskom z investície. Prevádzkový zisk sa odpočítava od oprávnených výdavkov ex ante, a to buď na základe primeraných odhadov, alebo prostredníctvom mechanizmu spätného vymáhania.

Dodatočné podmienky

- Je nevyhnutné, aby sa infraštruktúra sprístupňovala zainteresovaným používateľom na otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom základe. Ceny účtované za používanie alebo predaj infraštruktúry zodpovedajú trhovým cenám.

- Akákoľvek koncesia alebo iné zverenie prevádzky infraštruktúry tretej strane sa prideliť na otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom základe, pričom sa riadne zohľadňujú uplatniteľné pravidlá obstarávania.

4.6. Kumulácia štátnej pomoci

Pomoc, pri ktorej možno vyčleniť oprávnené výdavky, sa môže kumulovať s:

- akoukoľvek inou štátnou pomocou za predpokladu, že sa tieto opatrenia týkajú rôznych identifikovateľných oprávnených nákladov,
- akoukoľvek inou štátnou pomocou v súvislosti s tými istými (čiastočne alebo úplne sa prekrývajúcimi) oprávnenými výdavkami, len ak takáto kumulácia nepovedie k prekročeniu najvyššej intenzity pomoci alebo výšky pomoci uplatniteľnej na túto pomoc,
- pomocou de minimis v súvislosti s tými istými oprávnenými výdavkami len vtedy, ak to nemá za následok prekročenie intenzity štátnej pomoci.

Príklad 27

V projekte Interreg má hlavný prijímateľ naplánované prevádzkové výdavky (organizácia festivalu). Zároveň informoval, že získal štátnu pomoc pre kultúru z národných fondov (grant na výstavbu novej divadelnej sály).

V tomto prípade je možné poskytnúť pomoc v rámci programu Interreg, pretože sa týka iných výdavkov (festival) ako poskytnutá vnútroštátna pomoc (stavebné práce). Vnútroštátna pomoc tiež neovplyvní povolenú výšku prevádzkovej pomoci na organizáciu festivalu.

Príklad 28

V rámci projektu Interreg partner naplánoval výstavbu športového centra. Na tento účel už získal štátnu pomoc od národnej inštitúcie vo forme oslobodenia od dane z nehnuteľnosti vo výške 300 000 EUR. Oprávnené výdavky sú 1 milión EUR.

V tomto prípade je možné poskytnúť pomoc v rámci programu Interreg, ale je potrebné zohľadniť výšku pomoci vyplývajúcu z oslobodenia od dane z nehnuteľnosti. Súčet už poskytnutej vnútroštátnej pomoci spolu s pomocou z programu Interreg nesmie prekročiť maximálnu povolenú úroveň pomoci vypočítanú v súlade s pravidlami o investičnej pomoci pre športovú infraštruktúru (80 %). Partner má teda možnosť získať na tento projekt ďalších 500 000 EUR v rámci programu Interreg.

4.7. Monitorovanie štátnej pomoci

Riadiaci orgán programu Interreg je povinný viesť podrobné záznamy o informáciách a podporných dokumentoch potrebných na zistenie, či boli splnené všetky podmienky

GBER. Dokumenty sa uchovávajú po dobu 10 rokov od poskytnutia poslednej pomoci v rámci programu pomoci (vnútroštátneho nariadenia). Požiadavka uchovávania dokumentov sa nevzťahuje na štátnu pomoc poskytovanú na základe článku 20a GBER.

Európska komisia môže od riadiaceho orgánu požadovať akékoľvek informácie a podklady, ktoré považuje za potrebné na monitorovanie uplatňovania nariadenia GBER. Riadiaci orgán programu Interreg musí poskytnúť požadované informácie Komisii do 20 pracovných dní od prijatia výzvy alebo v dlhšej lehote, ktorá je uvedená vo výzve.

4.8. Povinnosti prijímateľa štátnej pomoci

Pri podávaní žiadosti o štátnu pomoc v rámci programu Interreg v Poľsku je žiadateľ povinný okrem žiadosti o príspevok poskytnúť aj informácie požadované v nariadení vlády z 29. marca 2010 o rozsahu informácií predkladaných subjektom, ktorý žiada o pomoc inú ako pomoc de minimis alebo pomoc de minimis v oblasti poľnohospodárstva alebo rybného hospodárstva. Sú uvedené vo Formulári informácií poskytovaných pri podávaní žiadosti o inú pomoc ako pomoc v poľnohospodárstve alebo rybnom hospodárstve, pomoc de minimis alebo pomoc de minimis v poľnohospodárstve alebo rybnom hospodárstve.

Účelom predložených informácií je umožniť overenie, či plánovaná štátna pomoc spĺňa podmienky na jej poskytnutie. Formulár sa týka najmä:

- informácií týkajúcich sa žiadateľa a jeho obchodných činností,
- informácií o plánovanom projekte,
- informácií o výške a účele štátnej pomoci prijatej v súvislosti s tými istými oprávnenými výdavkami, na ktoré sa má poskytnúť štátna pomoc.

Podľa zákona z 30. apríla 2004 o postupoch vo veciach štátnej pomoci, kým subjekt, ktorý sa uchádza o pomoc, neposkytne informácie obsiahnuté vo formulári, nemožno tomuto subjektu poskytnúť štátnu pomoc.

Po prijatí štátnej pomoci je príjemca povinný uchovávať s ňou súvisiace dokumenty počas 10 daňových rokov odo dňa poskytnutia pomoci.

4.9. Povinnosti subjektu, ktorý poskytuje štátnu pomoc

Subjektom poskytujúcim štátnu pomoc môže byť:

- riadiaci orgán (pri priamej pomoci) alebo
- hlavný prijímateľ/partner projektu (v prípade, že program neumožňuje poskytnutie štátnej pomoci na druhej úrovni, tzv. nepriamej pomoci, povinnosti uvedené v tejto kapitole sa neuplatňujú).

Subjekt, ktorý poskytuje štátnu pomoc, je povinný zhromažďovať a overovať všetky informácie potrebné na jej poskytnutie, ktoré sú obsiahnuté vo formulári informácií a ktoré sa predkladajú pri uchádzaní sa o inú pomoc ako pomoc v oblasti poľnohospodárstva alebo rybného hospodárstva, pomoc de minimis alebo pomoc de minimis v oblasti poľnohospodárstva alebo rybného hospodárstva.

Zhromaždené informácie sú základom pre preskúmanie orgánom poskytujúcim pomoc, či plánovaná pomoc spĺňa podmienky prípustnosti štátnej pomoci vyplývajúce z jej osobitného účelu.

Je potrebné potvrdiť, že plánovaná štátna pomoc spĺňa všetky podmienky stanovené vo všeobecnom nariadení GBER, najmä to, či:

- plánovaný projekt spadá do rozsahu podpory pre daný typ štátnej pomoci,
- výdavky patria do katalógu oprávnených výdavkov,
- bola správne vypočítaná úroveň intenzity plánovanej pomoci (v tom boli zohľadnená aj prípadná kumulácia s inou pomocou, vrátane pomoci de minimis),
- sú splnené ďalšie podmienky poskytovania štátnej pomoci stanovené v predpisoch GBER.

Dňom poskytnutia pomoci bude:

- dátum podpísania zmluvy o príspevku (priama pomoc) alebo
- deň, keď účastník začne realizovať aktivity projektu (nepriama pomoc).

Príklad 29

V rámci projektu Interreg plánoval hlavný prijímateľ organizovať bezplatné školenia o tom, ako vykonávať marketingové činnosti v MSP. Školenia budú predstavovať pomoc pre zúčastnené na projekte podniky.

V tomto prípade sa za deň poskytnutia pomoci považuje deň, keď podnik predloží vyhlásenie o účasti na školení (ak takéto vyhlásenie bolo predložené), alebo skutočný deň, keď sa školenie uskutočnilo (ak neexistoval iný formálny dokument potvrdzujúci účasť na školení).

Subjekt, ktorý poskytuje pomoc je povinný podať správu o poskytnutej štátnej pomoci predsedovi Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov prostredníctvom aplikácie SHRIMP, a to do 7 dní odo dňa poskytnutia pomoci.

V prípade, ak bude štátna pomoc poskytovaná hlavným prijímateľom (alebo partnerom projektu), musia oni mať prístup k aplikácii SHRIMP. Ak ho nemajú, mali by predložiť predsedovi Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov príslušnú žiadosť. Prihlasovacie meno a heslo na prístup do aplikácie SHRIMP Úrad pre ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov zašle OCC na adresu používateľa uvedenú vo formulári e-mailom do 40 dní od prijatia úplnej žiadosti.

Ak došlo k zmene poskytnutej štátnej pomoci (napr. pomoc bola partnerovi poskytnutá na plánované výdavky a skutočné výdavky na realizáciu boli nižšie), poskytovateľ pomoci je povinný do 7 dní aktualizovať správu v aplikácii SHRIMP.

Podľa zákona o postupoch vo veciach štátnej pomoci je subjekt poskytujúci pomoc povinný pri poskytovaní štátnej pomoci písomne informovať prijímateľa pomoci o:

- schválení pomoci zo strany EK alebo o tom, že mu nevznikla oznamovacia povinnosť,
- referenčnom čísle programu pomoci pridelenom Európskou komisiou. Ide o číslo, ktoré sa bude týkať nariadenia o pomoci de minimis a štátnej pomoci v programoch Európskej územnej spolupráce (Interreg) na roky 2021-2027.

4.10. Nezrovnalosti týkajúce sa štátnej pomoci

Neoprávnená pomoc

K neoprávnenej pomoci môže dôjsť, ak sa v pôvodných predpokladoch projektu nepredpokladala prítomnosť štátnej pomoci a ak k nej došlo v dôsledku zmien v predpokladoch projektu.

Príklad 30

V projekte Interreg je partnerom verejná kultúrna inštitúcia s 90 % verejným financovaním. Cieľom projektu bolo financovanie výstavby Kultúrneho centra (nová budova s výstavnou funkciou). Vo fáze uzatvárania zmluvy nebola identifikovaná žiadna štátna pomoc vzhľadom na ne hospodársky charakter činností partnera a plánované ne hospodárske využitie zariadenia. Po zrealizovaní projektu sa však zariadenie Kultúrneho centra často komerčne prenajímalo, takže výdavky na celkovú činnosť partnera sa v súčasnosti hradia najmä z príjmov z trhu.

V tomto prípade partner v rozpore s pôvodnými predpokladmi vykonával v zariadení najmä komerčnú činnosť. V súlade s tým sa partner udržiava najmä z platených činností na trhu, a preto by mal byť identifikovaný ako subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť (podnik) a podpora, ktorá mu bola poskytnutá, sa tak stáva neoprávnenou pomocou.

Neoprávnená pomoc môže byť predmetom vyšetrovania, po ktorom nasleduje formálny postup vyšetrovania zo strany Európskej komisie z vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažnosti zainteresovanej strany. Zavedenie zmien v projekte, ktoré majú za následok prítomnosť štátnej pomoci, môže mať za následok aj také dôsledky, ako je zbavenie prijímateľa podpory alebo zrušenie zmluvy o príspevku, ak sa v priebehu kontrol alebo auditov zistí výskyt neoprávnenej pomoci.

Dôsledkom obdržania neoprávnenej pomoci môže byť rozhodnutie Európskej komisie, ktorým sa nariaďuje vrátenie pomoci vrátane úrokov v príslušnej výške

stanovenej Komisiou. Úroky sú splatné odo dňa, keď bola neoprávnená pomoc poskytnutá prijímateľovi, až do dňa jej vrátenia.

Komisia má právo požadovať vrátenie pomoci v lehote 10 rokov odo dňa, keď bola prijímateľovi poskytnutá neoprávnená pomoc. Akékoľvek opatrenie prijaté Komisiou alebo členským štátom konajúcim na žiadosť Komisie v súvislosti s neoprávnenou pomocou prerušuje premlčaciu lehotu. Akékoľvek prerušenie spôsobí, že premlčacia lehota začne plynúť od začiatku.

Pomoc poskytovaná v rozpore s určením

Pomoc poskytovaná neoprávnene znamená štátnu pomoc, ktorú prijímateľ použil s porušením pravidiel o špecifickom použití štátnej pomoci.

Príklad 31

V rámci projektu Interreg partner prevádzkuje športové a rekreačné centrum. Cieľom projektu je vybudovanie novej športovej infraštruktúry. Staví sa športová hala, ktorá je v 90 % času využívaná miestnym profesionálnym hádzanárskym klubom. Okrem toho nie sú zverejnené žiadne informácie o cenových podmienkach využívania zariadení klubom.

V tomto prípade partner porušuje pravidlá investičnej pomoci na športovú infraštruktúru, ktoré vyžadujú, aby infraštruktúra nebola k dispozícii jednému profesionálnemu športovému klubu viac ako 80 % času. Okrem toho podmienky tejto pomoci ukladajú povinnosť zverejniť cenové podmienky, za ktorých profesionálne športové kluby využívajú infraštruktúru.

Partner preto získal pomoc v rozpore s určením.

Vo vzťahu k pomoci poskytnutej v rozpore s určením má Európska komisia rovnaké právomoci ako vo vzťahu k neoprávnenej pomoci. Preto jej výskyt vystavuje prijímateľa aj riziku vrátenia pomoci s úrokmi v období najmenej 10 rokov od jej prijatia.

V tejto súvislosti je dôležité riadne posúdiť plánované činnosti už vo fáze tvorby žiadosti o príspevok na projekt. Ak existujú akékoľvek pochybnosti o výskyte pomoci, bude bezpečnejším riešením predpokladať v dokumentácii k žiadosti o príspevok, že štátna pomoc sa uskutoční. Tým sa predíde riziku, že štátna pomoc bude identifikovaná po realizácii projektových aktivít, čo môže viesť k tomu, že bude považovaná za neoprávnenú alebo pomoc, ktorá je v rozpore s určením.